

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)

Сучавський університет ім. Стефана чел Маре (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)

Київський національний університет будівництва і архітектури (Україна)

Сумський державний університет (Україна)

Сумський національний аграрний університет (Україна)

Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)

Державна установа

«Інститут економіки та прогнозування НАН України» (Україна)

Державна установа

«Інститут демографії та проблем якості життя НАН України» (Україна)

Державна податкова інспекція у м. Полтава Головного управління Державної
податкової служби у Полтавській області (Україна)

Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Спілка аудиторів України» (Україна)

Торгово-промислова палата України (Україна)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК

II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
«СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

06 червня 2024 року

ПОЛТАВА

Список використаних джерел

1. Ситник Л. С., Шаховалова Є. О. Шляхи досягнення макроекономічної стабілізації в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. № 5. С. 205-209.
2. Когут Ю. М., Ковач-Румп Г. Л., Шебештень Е. Г. Стан та напрями реформування фінансової системи України. Економіка і управління. 2021. № 1 (89). С. 73-84.
3. Євенко, т. І. Недоліки сучасної фінансової системи України та шляхи їх вирішення. Sciences of europe. 2020. №51. С. 24-26.
4. Онищенко С.В. Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи. *Фінансы, учет, банки*. № 1 (21) /2016. С. 145-153.

УДК 338.012

Коба О.В., к.т.н., доцент; Таран В.О., студент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ МАЙНА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану ефективно та економно використання ресурсів як держави в цілому, так і окремих суб'єктів господарювання, набуває особливого значення. У зв'язку з цим зростає роль бухгалтерського обліку і контролю наявності майна як основних інструментів управління діяльністю підприємства. Через ведення бойових дій та постійні обстріли територій підприємства України стикаються з ризиками знищення об'єктів нерухомості, товарно-матеріальних цінностей, первинних документів.

Згідно законодавства та інструктивних матеріалів підприємство має приймати рішення щодо можливого контролю за майном та визначати можливі моделі їх відображення в обліку, а саме [1, 2]:

визнання знецінення (зменшення корисності) активів, що пошкоджені внаслідок бойових дій з дати такого пошкодження (на підставі первинних документів);

списання активів, що пошкоджені внаслідок бойових дій, щодо яких втрачено контроль чи які перебувають у зоні активних бойових дій (на підставі первинних документів).

При цьому облік майна, навіть у разі невиконання умов визнання його активом припиняється лише після проведення у належному порядку інвентаризації. Підприємства проводять інвентаризацію тільки у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку. Це означає, що у разі перебування активів на окупованій території чи у місці ведення бойових дій, їх інвентаризація, як і можливість списання, відтермінується, а тому необоротні активи та запаси, які відображалися в обліку до введення воєнного стану та які на дату складання фінансової звітності фактично перебувають на тимчасово окупованій території або в районах проведення воєнних (бойових) дій, продовжують обліковуватись у складі активів підприємства. Одночасно підприємство проводить оцінку негативного впливу змін в економічному і правовому середовищі та визнає суми втрат від зменшення корисності необоротних активів до моменту настання умов доступу до таких активів, проведення інвентаризації та прийняття відповідно рішення щодо їх списання або відновлення корисності. При цьому підприємства, які перебувають в районах ведення бойових дій та застосовують для ведення обліку П(С)БО, виявлені в результаті інвентаризації нестачі, втрати або знищення активів відображають у складі витрат підприємства. Інформація про

відсутність доступу до активів та первинних документів підприємства зазначається у примітках до фінансової звітності.

Порядок оцінки збитків, завданих майну та майновим правам внаслідок збройної агресії Російської Федерації визначається відповідно до Постанови [3] та Методики [4], зміст яких відповідає національним й міжнародним стандартам оцінки та принципам Світового банку щодо оцінки збитків. Даними документами передбачено застосування у разі необхідності й інших нормативно-правових згідно із Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» та оціночних процедур, що передбачені міжнародними та національними стандартами оцінки, міжнародною оціночною практикою. Необхідність та доцільність такого застосування обґрунтовується у звіті про оцінку збитків (висновку експерта) [4]. Методичні підходи до облікового відображення списання знищених матеріальних цінностей визначено [5]. Також даний документ дозволяє суб'єкту господарювання самостійно здійснити розрахунок розміру завданих збитків.

Втрачена звітність або документи, недостовірність даних у звітності, відсутність доступу до наявних на підприємстві цінностей, неправильне ведення бухгалтерського обліку також призводять до виникнення проблем, пов'язаних з: відсутністю можливості належного контролю над активами. На законодавчому рівні вимоги до зберігання та відновлення документів з урахуванням реалій сьогодення пом'якшено. Так, у разі втрати первинної документації суб'єкт господарювання може скористатися спеціально запровадженим під час дії воєнного стану алгоритмом, який передбачає таку послідовність дій:

1. Зафіксувати факт втрати та/або неможливості вивезення первинних документів (первинні документи знищені, зіпсовані чи знаходяться на окупованих територіях або на територіях, де ведуться (велися) бойові дії. Для того, щоб зафіксувати знищення первинних документів і скласти відповідний акт керівником підприємства призначається комісія для встановлення їх переліку та визначення причин знищення, до роботи якої варто долучити представників слідчих органів.

2. Подати до ДПС належним чином підписане та обґрунтоване доказами повідомлення в довільній формі про втрату та/або неможливість вивезення первинних документів.

3. Отримати рішення ДПС про прийняття повідомлення або про відмову в такому прийнятті.

Підсумовуючи сказане, можна відзначити, що внаслідок воєнного стану в Україні, виникають ситуації, які потребують особливого контролю, а саме: наявність активів підприємства на окупованих територіях та в зоні бойових дій; пошкодження, знищення майна, до якого є доступ. Виникнення цих ситуацій потребує від суб'єктів господарювання здійснення спеціалізованих заходів щодо оцінки, обліку та відображення у звітності.

Список використаних джерел

1. Щодо особливостей відображення в бухгалтерському обліку витрат: лист Міністерства фінансів України № 31-11410-07-10/18732 від 29 червня 2016 р. / Міністерство фінансів України. URL: <https://ibuhgalter.net/storage/web/source/1/18732.pdf>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: наказ Міністерства фінансів України № 817 від 24 грудня 2004 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text>.

3. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: постанова Кабінету Міністрів України № 326 від 20 березня 2022 року / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 15.05.2024 р.).

4. Методика визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи

перешкод у провадженні господарської діяльності: наказ Міністерства економіки України та Фонду державного майна України №3904/1223 від 18 жовтня 2022 р. / Міністерство економіки України, Фонд державного майна України. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22#Text> (дата звернення 15.05.2024 р.).

5. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України № 2658-III від 12 липня 2001 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення 15.05.2024 р.).

6. Методичні рекомендації з фіксування прямої шкоди, завданої сільськогосподарським підприємствам внаслідок збройної агресії російської федерації: ННЦ «Інститут аграрної економіки». URL: http://www.aau.org.ua/media/publications/1859/files/Losses_2022_04_28_13_34_46_772662.pdf.

УДК 336.22

Крекотень І.М., к.е.н., доцент; Кононенко С.Р., студентка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ЄСВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Єдиний соціальний внесок – це обов’язковий платіж до системи загальнообов’язкового державного соціального страхування, що справляється в Україні з метою забезпечення страхових виплат за поточними видами загальнообов’язкового державного соціального страхування [1].

Особливості нарахування ЄСВ можуть включати зниження ставок внесків для підтримки бізнесу та зменшення фінансового навантаження в умовах воєнного стану. Також можливе надання спеціальних пільг або підтримки для певних категорій платників, які постраждали від конфлікту.

Важливою складовою таких заходів є забезпечення соціального захисту для громадян, зокрема для військовослужбовців та їх сімей, які можуть опинитися в складних життєвих обставинах через воєнний стан. Тому можуть бути прийняті спеціальні заходи з надання соціальної допомоги та медичного страхування

З початку повномасштабного вторгнення в Україні було введені поправки в законі №2120 до Закону про ЄСВ [2], протягом періоду від 01.03.2022 року до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом 12 місяців після цього періоду, особи, визначені в деяких пунктах 51 частини 1 статі 4 Закону про ЄСВ, мають право на тимчасове звільнення від нарахування, обчислення та сплати Єдиного соціального внеску за «себе».

Загалом, змін в питанні нарахування та сплата ЄСВ роботодавцями за найманих працівників, не відбулося. Зміни стосуються лише суми єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, яка нараховується на середню заробітну плату, яка залишається за працівниками, призваними на військову службу у зв’язку з мобілізацією.

Згідно з новим пунктом 923 розділу 8 Закону про ЄСВ [3], встановлено тимчасовий заборонний режим на проведення перевірок документації щодо правильності нарахування, розрахунку та сплати єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування протягом часу дії правового режиму воєнного або надзвичайного стану, а також протягом 3 місяців після припинення або скасування цих режимів. Перевірки, що розпочалися до 24.02.2022 року і не завершені, будуть призупинені до останнього календарного дня третього місяця з дня припинення або скасування воєнного або надзвичайного стану.